

Schud, schuif, tik, blaas...en bewonder!

Uitgevers brengen nu hun eerste apps van prentenboeken op de markt. Daarmee is een nieuw soort kunstvorm ontstaan – en de wereld is iets magischer geworden. „Ik verheug me nu al op de geluiden.”

‘Timo en het Toverboek’ van kinderboekenschrijfster Rian Visser als app

Door onze redacteur
BIANCA STIGTER

AMSTERDAM, 12 MAART. Mathilde is 4, ze woont in Londen en ze kan nog niet lezen. Toch is het Mathilde die *Emma loves pink* voorleest op de app die van dit prentenboek is gemaakt. Emma is een haasje dat van de kleur roze houdt en aan de manier te horen waarop Mathilde het verhaal te vertelt, doet zij dat ook; ze zou ook wel willen dat de sterren roze schitterden en de regen roze viel en de zon roze scheen. „But things are not like that, are they”, weet Emma met haar hemels eigenwijze stemmetje.

Zo zit het leven niet in elkaar.

Maar iets magischer is de wereld wel dankzij de komst van de iPod en de iPad; in ieder geval de wereld van het prentenboek. Kon daar vroeger alleen geschreven of getekend worden dat een storm gierde of een boek door de lucht vloog, nu kun je dat ook zien en horen.

Met het prentenboek als app is een nieuwe kunstvorm aan het ontstaan, iets tussen boek en tekenfilm in, een mengvorm met ongekende mogelijkheden. Je kunt niet alleen meer zien en horen, je kunt ook op een andere manier zien en horen, niet alleen door de bladzijden om te slaan, maar door te schudden, te schuiven, te tikken en soms zelfs door in de microfoon te blazen, zoals in de app van *Timo en het toverboek*.

Kinderboekenschrijfster Rian Visser was in Nederland de eerste die zelf van een prentenboek een app maakte speciaal voor de iPad. „Een jaar geleden werd de iPad geïntroduceerd in Nederland en toen zag ik een app versie van *Alice in Wonderland*. Dat was zo mooi. Toen dacht ik: ik heb zelf ook een boek geschreven, *Timo en het toverboek*, dat voor de iPad gemaakt lijkt.”

Visser wilde aan de slag, maar haar uitgever, Gottmer, die in 2002 *Timo en het toverboek* op papier had uitgegeven, was huiverig, zegt Visser. Samen met haar agent zocht Visser sponsors,

maar ook die waren niet zo happig op het nieuwe verschijnsel. Toen besloot Visser de app in eigen beheer uit te geven. „Het kost tussen de 3.000 en 30.000 euro om van een prentenboek een app te maken, afhankelijk van hoe mooi je het wilt maken.” Een prentenboek kost gemiddeld 12,50 euro, een app 2,99. Er zijn ook meer mensen voor nodig: in ieder geval een programmeur en een animator.

Inmiddels hebben de meeste uitgeverijen van kinderboeken hun eerste apps op de markt gebracht. Gerenommeerde uitgeverij Querido maakte er twee, een van *Fiet wil rennen* van Bibi Dumon Tak en Noëlle Smit, het prentenboek van het jaar, en *Voor dat jij er was* van Daan Remmerts de Vries en Philip Hopman, vorig jaar bekroond met een Gouden Griffel. „Om publicitaire redenen kozen we ervoor twee bekende titels te verappen”, zegt Emile Op de Coul, verantwoordelijke voor de apps van Querido, Ploegsma en Leopold. De apps van Querido vertegenwoordigen twee uitersten. *Fiet wil rennen* werd een tekenfilm; *Voor dat jij er was* bleef een boek, voorgelezen door Jan Meng. „We wilden experimenteren”, zegt Op de Coul. Querido gaat meer prentenboeken verappen maar zegt nog niet welke. „Sommige boeken komen als app beter tot hun recht dan andere. Op de iPhone worden illustraties bijvoorbeeld heel klein, dan moet het niet te priegelig zijn. Veel tekst is ook lastig op de iPhone.”

Uitgeverij Unieboek/Het Spectrum richtte voor de prentenboeken-apps een nieuwe poot op, Piccolo Picture Books. Er zijn al vijf apps uit, voor het eind van het jaar moeten er nog vijftien bijkomen. „De vijf titels lopen goed, al moet je eerder aan honderden dan aan duizenden

Emile Op de Coul, app-ontwikkelaar Querido: ‘Illustraties moeten niet te priegelig zijn’

downloads denken”, zegt Susanne van Dijk van Unieboek/Het Spectrum. Al uitgebracht zijn onder meer *Ik moet zo nodig* van Fiona Rempt en *Met papa mee naar de bouw* van Arend van Dam. Binnenkort verschijnt *Diner voor twee* van Sanne de Bakker, een boek over twee muggen. „Ik verheug me nu al op de geluiden”, zegt Van Dijk.

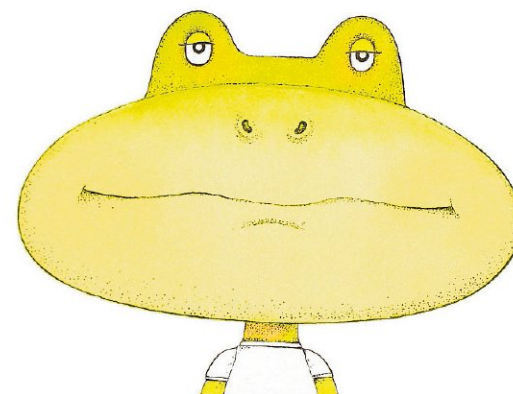
Anders dan bij Querido zijn de apps van Piccolo opgezet in meerdere talen. De te verappen prentenboeken worden volgens Van Dijk onder meer uitgezocht op hun universele aantrekkingskracht, ze mogen niet „te Hollands” zijn. „De Nederlandse markt is klein”, weet Rian Visser. Dat de apps internationaal steeds belangrijker worden voor kinderboeken is ook te merken op de boekenbeurs in Bologna, de belangrijkste kinderboekenbeurs ter wereld. Daar wordt eind maart een conferentie aan kinderboeken-apps gewijd. Op hun beurt doen buitenlandse uitgeverijen vaak Nederlandse teksten en stemmen bij hun apps, of werken met Nederlandse schrijvers. Winged Chariot bracht een app uit van *De verjaardag* van Sylvia van Ommen.

Evenmin als de Nederlandse uitgever verwacht Neal Hoskins van Winged Chariot dat er binnenkort prentenboeken speciaal voor de iPad en de smartphones komen die niet eerst al op papier verschenen zijn. Ook de nieuwe uitgever Orange Books, die uitsluitend apps gaat maken, richt zich op bestaande prentenboeken. Zij verappen boeken die niet meer in druk verkrijgbaar zijn.

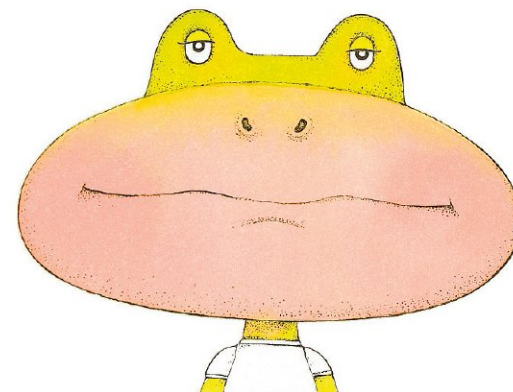
Rian Visser houdt er bij het maken van een nieuw prentenboek wel rekening met een mogelijke app. „De tekenaar zorgt er bijvoorbeeld voor dat figuren makkelijk vrijstaand gemaakt kunnen worden, dat is handig voor de animatie.”

In de boekentoptien van de app-store worden nu vijf plaatsen bezet door prentenboeken, waaronder drie Nederlandse. Op nummer 2 staat de app van populaire poes Dikkie Dik ,

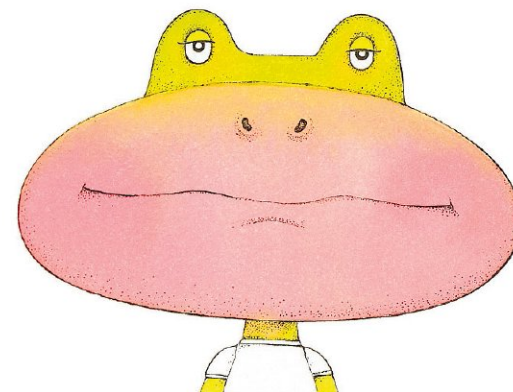
..... pink!

..... pink!

..... pink!

De blozende kikker Ferdinand in prentenboek-app *Emma Loves Pink*

op 3 Bobbi en de dierentuin, op 6 *Fiet wil rennen*. Ook in de gratis toptien staan Nederlandse kinderboeken, *Mees Kees* van Mirjam Oldenhove en *Daar komt aap* van Rian Visser. „Een heel andere app dan *Timo en het toverboek*”, zegt Visser. „Bij deze app heb ik juist gekeken hoe simpel je het kunt houden.” Vooral bij apps die dicht bij een boek blijven, kunnen geluid en animatie voor een opvallende bijdrage zorgen. „Niet té veel toeters en bel-

len,” zegt Neal Hoskins van Winged Chariot. In zijn uitgave *Emma Loves Pink*, dat alleen in het Engels en het Ests verkrijgbaar is – de auteur, Piret Raud, is een Est – komt maar één geluid voor: de deurbel, als Emma’s vriendje Ferdinand de kikker aanbelt. En alleen de laatste plaatjes zijn geanimeerd, maar wel met groots effect. Ferdinand krijgt een kus van Emma en dan zie je hem blozen. Zijn groene snuit wordt rozer en rozer.